ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ВЕТЕРИНАРНОЇ МЕДИЦИНИ

Омельченко В.П.,
викладач Козелецького коледжу ветеринарної медицини
Білоцерківського національного аграрного університету
смт. Козелець, Чернігівська обл., Україна

На сучасному етапі становлення України, потреби її розвитку вимагають від навчальних закладів всіх рівнів акредитації підготовки висококваліфікованих фахівців, які відповідають сучасним вимогам соціально-економічній ситуації на ринку праці, де безумовно попит мають спеціалісти, яким притаманні такі якості як компетентність, ініціативність, комунікабельність, толерантність, працездатність, адаптованість та інші. За таких обставин педагогічним колективам необхідно здійснити перехід до нового покоління галузевих стандартів вищої освіти, на основі компетентнісного підходу, що є необхідним етапом на шляху реформування освіти в Україні.

Застосування компетентнісного підходу до створення галузевих стандартів вищої освіти ні в якому разі не змінює традиційної системи «знання, уміння, навички», а створює передумови для більшого та гнучкого наближення результатів освіти до потреб та вимог ринку праці, подальшого розвитку освітніх технологій та системи освіти в цілому. Формування нової системи вищої освіти не означає недосконаліть попередньої, а в умовах коли вимоги та потреби ринку праці швидко змінюються, система вищої професійної освіти повинна надавати можливість студентам отримувати не тільки теоретичну, але

й грунтовну практичну професійну підготовку. Поняття «компетенція» і «компетентність» це дійсно не нові поняття в педагогічній науці.

Компетентність (від лат. Competens - належний, відповідальний) визначена як сукупність знань та умінь, необхідних для ефективної професійної діяльності: уміння аналізувати, передбачати наслідки професійної діяльності, використовувати інформацію. Європейські експерти пропонують таку структуру компетентності: знання, пізнавальні навички, практичні навички, відношення, емоції, цінності та етика, мотивація.

Формування професійної компетентності майбутніх фахівців необхідно розглядати з урахуванням принципу єдності свідомості і діяльності: професійна свідомість розглядається як теоретична готовність спеціаліста до професійної діяльності, яка обумовлює професійну діяльність як практичну готовність спеціаліста до виконання професійних обов'язків. Ознаками готовності до професійної діяльності студентів можуть бути:

- позитивне ставлення до обраної професії;
- наявність спеціальних знань, умінь, навичок;
- сформованість професійно важливих якостей;
- сформовані навички самостійної роботи;
- наявність здібності до професійної діяльності;
- готовність до постійного саморозвитку та самоосвіти.

Для формування професійної компетенції майбутніх спеціалістів, необхідно, щоб студенти ще в процесі навчання розуміли практичне значення своїх знань.

Процес формування у студентів професійної компетентності, як інтегрованої системи професійних знань, умінь, навичок фахівця та його особистісних якостей, відбувається поступово упродовж як всього періоду навчання, так і всього життя. Студент, який поступово починає відчувати себе суб'єктом процесу навчання, використовуючи весь комплекс вмінь, накопичує досвід у спілкуванні, привчається ефективно працювати у групі, колективі.

За допомогою яких засобів і прийомів педагогічний колектив прагне

виховати не просто професійно компетентного фахівця, а особистість пристосовану до мінливостей ринку праці.

Перший засіб - це **професійна орієнтація студентів**, створення для них ситуації свідомого вибору майбутньої професії.

Під час приймальної кампанії велику допомогу у виборі майбутньої професії надає інформаційний матеріал зібраний в приймальній комісії та інформація розміщена на сайті коледжу, в мережі Інтернет. На І курсі студенти вивчають дисципліну «Вступ у спеціальність», на якій знайомляться з історією ветеринарної медицини, правами і обов'язками фельдшерів ветеринарної медицини.

Реалізація предметних компетенцій здійснюється, перш за все, через інтерактивне навчання, організацію цілеспрямованої, активної, пізнавальної діяльності студента. Вже у перший рік навчання студенти коледжу залучаються до таких форм навчання, як проблемна лекція, лекція-діалог, навчально-пізнавальні конференції, різноманітні форми тестування та контролю знань.

Наступний важливий засіб – **це професійно-практична підготовка студентів**, яка реалізується під час виконання практичних робіт, проходження навчальних, технологічної та переддипломної практик.

Підвищенню рівня пізнавальної самостійності, високому ступеню наочності й безперервному самоконтролю засвоєння знань та умінь, формуванню необхідних професійних компетенцій сприяє застосування в навчальному процесі **інформаційних технологій.**

Щоб активізувати навчальну діяльність в ході викладення лекційного матеріалу, практикуємо використання виробничих ситуацій майже на всіх спеціальних дисциплінах.

Під час практичного навчання можна досягти найвищого рівня професійної компетенції, тому що під час проходження практики на студента діють як внутрішні так і зовнішні чинники, і студенти можуть адаптувати свої знання до практичних ситуацій своєї майбутньої професії.

Виробнича практика забезпечує:

- виховання професійної етики, що передбачає виховання відповідальності за здійснення професійної діяльності як у професійному, так і у моральному плані;

- виховання поваги до трудової діяльності, формування трудової дисципліни у студентів;

- виховання самостійності,;

- виховання любові та поваги до професії як першої життєвої потреби, яке засновувалось на розкритті студентам суспільного і особистісного значення обраної професії, підвищенні професійної кваліфікації;

- виховання творчого ставлення до своєї справи, яке ґрунтується на формуванні та розвитку у студентів кмітливості, працездатності, зосередженості, захопленості ідеєю, критичному ставленні до себе і до своєї роботи, прагненні отримання результату, постійного удосконалення професійної майстерності.

З метою популяризації спеціальності потрібно проводити екскурсії на підприємства, а також використовувати можливості Інтернету, показуючи науково-популярні фільми про професію.

Важливо, також виділити характеристику лікаря ветеринарної медицини, яка дозволяє йому бути компетентним у професійному спілкуванні з іншими людьми, а також із тваринами. Адже, інколи власники хворих тварин, зосереджені на особистих переживаннях, детально розповідають про захворювання тварин. Для них важливо повідомити всі деталі, отримати пораду від лікаря і почути корисні рекомендації з догляду за хворими тваринами, їх годівлею та лікуванням.

Психологічну природу конфліктів з власниками тварин описав В. Жуков. Теорія та методика управління освітою, №9, 2012. Вчений відзначає, що ветеринарний працівник повинен бути щирим з клієнтами, поважати їх, уміти вислухати та задовольнити потреби клієнта. Крім того, лікарі ветеринарної медицини спілкуються з працівниками, що є на тваринницьких фермах та колегами, тому комунікабельність, вміння спілкуватися з людьми та тваринами є необхідною умовою професійної компетентності ветеринара.

Отже, формування компетентності, тобто застосування знання та вміння в реальній життєвій ситуації, є однією з найбільш актуальних проблем. Формування професійних компетенцій майбутнього молодшого спеціаліста нині вимагає від навчального закладу принципово нового підходу: інтеграції теоретичної підготовки, практичної діяльності та нових інформаційних технологій і передбачає вдосконалення технології навчання та виховання, що базується на використанні спеціального інформаційного та методичного забезпечення.

Наш педагогічний колектив завжди працював і працює стосовно формування певних професійних компетенцій у студентів і це давало можливість нашим випускникам влаштуватися не тільки на роботу, а і адаптуватися в складних умовах сучасного суспільства. Для формування у студентів необхідних професійних компетенцій під час навчання в коледжі за останні роки оновлюється, як перелік традиційних навчальних дисциплін, так і їх зміст. Введена дисципліна «Профорієнтація випускників ВНЗ на ринку праці».

Застосування інформаційних технологій на заняттях при підготовці майбутніх спеціалістів сприяє важливому підвищенню рівня пізнавальної самостійності, високому ступеню наочності й безперервному самоконтролю, засвоєнню знань та умінь, формуванню необхідних професійних компетенцій. Використання на заняттях технології мультимедіа сприяє підвищенню якості професійної підготовки за рахунок поєднання всіх можливих впливів на студентів одночасно тексту, звуку і зображення. Для підвищення ефективності навчання конкурентоспроможних фахівців в умовах інформаційного суспільства, формування професійних компетенцій у майбутніх фахівців, актуальним нині стає використання електронних підручників, які доповнюють традиційні форми навчання.

Результатом постійної методичної роботи викладачів стають навчально-методичні розробки, рекомендаціїі, що знаходять впровадження у навчальному процесі. Стали традицією проведення відкритих занять, на яких поширюється педагогічний досвід по підготовці молодших спеціалістів, формування у них професійної компетентності.

Отже, сучасна вища професійна освіта повинна забезпечувати виконання низки завдань, зокрема, економічний успіх країни, сталий розвиток суспільства. Ці завдання можливо реалізувати через таку підготовку майбутніх фахівців, яка відповідає запитам сучасного ринку праці. Основна увага у вищих навчальних закладах повинна приділятись розвитку особистості студента, його комунікативній підготовленості, формуванню професійних компетенцій, здатності здобувати і розвивати знання, мислити і працювати по новому.

Література:

1.Вища освіта і Болонський процес. Навчальний посібник. К: «Вища школа». - 2007.

2.Професійна освіта: словник [навч. посіб.] / Уклад. СУ. Гончаренко та ін. / За ред. Н.Г. Ничкало. - К., 2000. - 380 с.

3.Система педагогічної освіти та педагогічних інновацій: Зб. наук. пр. - Київ-Полтава, 2002. - 101с.

4.Настільна книга педагога. Упорядники: Андрєєва В.М., Гигораш В.В. - Х.: Вид. група «Основа», 2006 - 352с.